

2018

DE VLAAMSE BEGROTING

Bart Tommelein,

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

**Vlaamse
Regering**

De Vlaamse Begroting 2018

Inhoudstafel

De Vlaamse Begroting 2018	1
1. Inleiding - De Vlaamse begroting blijft ook in 2018 structureel gezond	4
1.1. Een begroting structureel in evenwicht.....	4
1.2. Investeren, investeren en nog eens investeren.....	6
1.3. De gewestelijke fiscale autonomie verder vorm geven.....	7
2. Creatie en aanwending van de netto-beleidsruimte	8
3. De Middelenbegroting.....	16
3.1. Totale middelen.....	16
3.2. Opcentiemen en toegewezen gedeelte van de BTW en de PB.....	18
3.3. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid	19
3.4. Gewestelijke belastingen.....	20
3.5. Toegewezen ontvangsten.....	22
3.6. Andere ontvangsten (inclusief Lotto-middelen)	23
3.7. Te consolideren instellingen.....	23
4. De Uitgavenbegroting.....	25
4.1. Beleids- en betaalkredieten.....	25
4.2. Beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein	26
5. ESR-correcties.....	27
6. Het Vorderingensaldo – Een begroting in evenwicht.....	29
7. Bijlage I: Overzicht van de bijkomende kredietverstrekkingen alternatieve financieringen 30	
8. Bijlage II: Overzicht van verdeling van de buffer van 100 miljoen + 35 miljoen extra in 2017 (in duizend euro)	31

1. Inleiding - De Vlaamse begroting blijft ook in 2018 structureel gezond

De begroting is voor vele burgers één groot cijferlabyrint. Het is een droge, boekhoudkundige en moeilijk te doorgronden opsomming van de te verwachten inkomsten en de uitgaven van de overheid, een ondoordringbaar woud van abstracte getallen, gesteund op hypothesen en onzekere inschattingen.

Hoewel complex is de begroting evenwel vooral een voorafspiegeling van de beleidsintenties van de overheid in het komende jaar. Het is een bloemlezing van de bewuste keuzes die Vlaanderen maakt voor haar burgers en bedrijven. De begroting registreert dus haarfijn de wissels op de toekomst.

Ook uit deze begroting spreekt de intentie van de Vlaamse regering om in te zetten op een structureel sterke economie en een gezonde welvaartsstaat. In 2018 legt de Vlaamse regering immers voor de tweede keer op rij in deze regeerperiode een sluitende begroting voor. Tijdens de beginjaren van de legislatuur werden grote inspanningen geleverd om de publieke financiën terug op orde te brengen. Met resultaat: sinds 2017 is de begroting weer structureel gezond.

2018 is een bijzonder begrotingsjaar omdat de afrekening van de middelen uit de bijzondere financieringswet voorzien is, wat tot een door de Hoge Raad voor Financiën toegestaan nominaal tekort van ruim 1 miljard euro leidt.

Daarnaast opteert de Vlaamse regering er zoals reeds langer bekend voor om bij het aftoetsen van de evenwichtsdoelstelling geen rekening te houden met de bouwuitgaven voor Oosterweel en de historische kost van de ziekenhuisinfrastructuur.

Ook van het negatieve begrotingseffect van de schuldovername van gemeenten in het kader van de vrijwillige fusies wordt abstractie gemaakt bij het aftoetsen van het structureel begrotingsevenwicht, gelet op het feit dat dit negatieve effect tot een gelijk positief begrotingseffect bij de gemeenten leidt.

Vertrekkende van de structurele evenwichtsdoelstelling is er in 2018 opnieuw ruimte voor investeringen die de toekomst van de burgers en de bedrijven veiligstellen. Deze beleidsruimte is significant uitgebreid door de betere vooruitzichten inzake de economische groei. Tijd dus voor extra investeringen in welzijn, onderzoek en ontwikkeling, mobiliteit, openbare werken en onderwijs. En het momentum voor een reeks fiscale hervormingen waarmee Vlaanderen verder vorm geeft aan haar fiscale autonomie.

1.1. Een begroting structureel in evenwicht

Ook in 2018 wordt een structureel evenwicht voorzien op de begroting. In tegenstelling tot 2017 is het in 2018 niet meer nodig om daarvoor extra inspanningen langs de uitgavenzijde te doen. De betere budgettaire vooruitzichten houden verband met de economische heropleving, die via de banencreatie en de inkomensgroei die hiermee samenhangt, ook de staatsfinanciën substantieel verbetert. De economische groei en het herstel in het

consumentenvertrouwen zorgen tevens voor een aangehouden hoog niveau aan inkomsten uit gewestbelastingen die gerelateerd zijn aan de woningmarkt.

Het begrotingsevenwicht wordt vaak ten onrechte afgeschilderd als een fetisj zonder betekenis. Daarbij wordt evenwel uit het oog verloren dat door het structureel evenwicht aan te houden schuldopbouw wordt vermeden. Hierdoor legt Vlaanderen geen fiscale hypotheek op de toekomst van de burgers en hun kinderen maar blijft ze streven naar het beheer van de staatsfinanciën als een goede huisvader.

Hoewel structureel gezond, vertoont de begroting 2018 een nominaal tekort van ruim 1,2 miljard euro. Dit nominaal tekort is grotendeels te wijten aan de negatieve afrekening met betrekking tot de middelen uit de Bijzondere Financieringswet, ter waarde van 1 miljard euro. Deze uitgaven bezwaren de begroting in realiteit niet. Het betreft een technische correctie voor het teveel aan middelen dat de laatste 3 jaar vanuit de federale overheid werd doorgestort. Ook op het niveau van de Belgische overheid is deze operatie, cfr. de instructies van de Hoge Raad voor Financiën, neutraal.

De negatieve afrekening is het gevolg van het feit dat de bevoegdheden die sinds 2015 zijn overgekomen uiteindelijk een minder groot aandeel in de personenbelasting, m.n. de autonomiefactor, behoeven dan ten tijde van het Vlinderakkoord ingeschat. Naast de negatieve bijstelling van de autonomiefactor vanaf 2018 volgt er dus ook nog een negatieve afrekening met betrekking tot de voorbije 3 begrotingsjaren.

Naast de negatieve afrekening van de Bijzondere Financieringswet worden er in 2018 ook voor 76,4 miljoen euro aan bouwuitgaven voor Oosterweel in de begroting voorzien. Komende jaren evolueert dit bedrag verder naar ca. 600 miljoen euro/ jaar.

Gelet op het achterliggende terugverdienmodel, het strategisch belang van deze investering en het feit dat het een exceptioneel grote en eenmalige uitgave voor de Vlaamse overheid betreft, die niet-inpasbaar is zonder komende jaren andere noodzakelijke investeringen in het gedrang te brengen, heeft de Vlaamse regering beslist deze uitgaven buiten de begrotingsdoelstelling te houden.

Hierbij kan ook opgemerkt worden dat de voorbije maanden er zowel op Europees als op nationaal vlak steeds meer draagvlak voor het stimuleren van groeibevorderende investeringen ontstaat. De Oosterweelverbinding is hiervan bij uitstek een exponent.

De Vlaamse regering wordt verder ook geconfronteerd met de specifieke problematiek van de oude federale regelgeving inzake investeringssubsidies voor ziekenhuisinfrastructuur. Net als vorig jaar wordt veiligheidshalve voor 40 miljoen euro aan ziekenhuisinvesteringen in de begroting gereserveerd. Het betreft hier ziekenhuizen die reeds voor de bevoegdheidsoverdracht werden gebouwd en waarvan de uitgaven in principe reeds door de federale overheid hadden moeten gedragen geweest zijn.

Tot slot is er ook nog een negatief begrotingseffect van de schuldovername van gemeenten. Volgens de huidige ramingen zou er voor 96,7 miljoen euro aan schuld van de gemeenten worden overgenomen in het kader van de vrijwillige fusies. Gelijkaardig aan de negatieve afrekening van de Bijzondere Financieringswet, kan er ook hiervoor abstractie worden gemaakt van de negatieve begrotingsimpact bij het aftoetsen van het structureel

begrotingsevenwicht en dit gelet op het feit dat dit negatieve effect tot een gelijk positief begrotingseffect bij de gemeenten leidt.

1.2. Investeren, investeren en nog eens investeren

Via voorliggende begroting 2018, geeft de Vlaamse regering kansen aan de economie en wordt ook de welvaartsstaat verder ondersteund.

Meer concreet wordt er voor 373,8 miljoen euro aan nieuwe beleidsruimte gecreëerd, waarvan een ruim deel voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Deze middelen zullen aangewend worden om de in het Regeerakkoord aangegane engagementen verder vorm te geven. Samen met de voorziene impulsen in vorige begrotingsjaren is er dan ook reeds 1,175 miljard euro van de bij het begin van de regeerperiode voorziene 1,5 miljard aan nieuw beleid opgestart. Binnen dit totale bedrag van 1,175 miljard euro, wordt er ook voor 610 miljoen euro aan nieuwe investeringen opgestart.

Naast de engagementen in het kader van het regeerakkoord wordt de beschikbare ruimte ook aangewend om de onvoorziene uitgaven ten gevolge de droogte- en vorstrampen in 2017 te vereffenen en cao-onderhandelingen op te starten.

Maar we doen nog meer. Het investeringsbudget voor de nieuwe PPS scholenbouw wordt bijkomend verhoogd van 300 naar 550 miljoen euro. Daarnaast wordt volop verder ingezet op de leningverstrekking in het kader van de sociale woningbouw. In totaal wordt hiervoor 285 miljoen euro aan extra leningen voorzien. Om een coherent Vlaams mobiliteitsbeleid rond combimobiliteit mogelijk te maken trekken we 100 miljoen euro uit om beter te kunnen participeren in de uitbouw van geïntegreerde mobiliteitsknooppunten, zoals randparkings. We investeren bijkomend 75 miljoen euro in beloftevolle vernieuwende industriële ondernemingen. Een overzicht gaat als bijlage (bijlage 1).

Tegelijk met de begrotingsopmaak 2018 heeft de Vlaamse regering beslist om de buffer van 100 miljoen euro die in 2017 werd aangelegd, nu reeds in 2017 vrij te geven en zelfs nog bijkomend uit te breiden met 35 miljoen euro omwille van beter dan verwachte ontvangstenramingen. Al deze middelen worden ingezet voor eenmalige uitgaven en extra impulsen in 2017. Een overzicht gaat als bijlage (bijlage 2).

Tot slot heeft de Vlaamse regering ook een belangrijke beslissing genomen met betrekking tot het energiebeleid. Na de recente vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de verhoogde energieheffing diende een structurele oplossing uitgewerkt te worden om de omschakeling naar een meer hernieuwbare en duurzame energiebevoorrading alle kansen te geven. De Vlaamse regering wil daartoe de overschotten op de groenestroom- en warmtekrachtcertificatenmarkt wegwerken en het bereiken van de klimaatdoelstellingen veilig stellen. Om dit beleid te financieren worden de groenestroomquota aangepast en aanvullend wordt een beperkte bijdrage a rato van 5 euro per gezin gevraagd, met uitzondering van de beschermde gebruikers. Het gros van de middelen die met de vernieuwde energieheffing worden opgehaald, zullen worden ingezet voor het opkopen van de overschotten van groenestroomcertificaten. Wel nieuw is dat een klein deel van de

middelen van de heffing zal worden voorbehouden voor het verstrekken van investeringssteun met het oog op de bouw van kleine windturbines en het installeren van batterijtechnologie.

1.3. De gewestelijke fiscale autonomie verder vorm geven

Vlaanderen heeft een belangrijke autonomie verworven tijdens de opeenvolgende staatsvormingen inzake fiscaliteit. De Vlaamse regering heeft deze legislatuur al belangrijke hervormingen doorgevoerd inzake de verkeersfiscaliteit. Zo is tijdens deze legislatuur werk gemaakt van een vergroening van de verkeersbelastingen en werd de kilometerheffing voor vrachtwagens een feit. Ook zijn diverse maatregelen genomen om burgers aan te zetten te investeren in een energie-efficiënte woningen en werden de schenkingen van onroerende goederen gestimuleerd. Tevens werd de federale tax shift ten volle ondersteund. Vlaanderen heeft haar opcentiemen op de personenbelasting constant gehouden, zodat de positieve effecten van de tax shift op de arbeidsmarkt en de koopkracht integraal werden behouden voor de burgers.

In 2018 en 2019 gaat de Vlaamse regering verder met het vormgeven van haar gewestbelastingen op maat van de Vlaamse regionale specificiteit. Zo is bvb. ook de erfbelasting aan herziening toe. De laatste aanpassingen dateren van de jaren '90 van de vorige eeuw, terwijl de samenleving onophoudelijk geëvolueerd is. De nieuwe federale erfwet, die ingaat op 1 september 2018, biedt een antwoord op de nieuwe sociologische realiteit. Vlaanderen wil deze hervorming alle kansen geven en zal daarom de nodige aanpassingen in de Vlaamse codex fiscaliteit doorvoeren. Tegelijkertijd zal werk gemaakt worden van een meer billijke fiscaliteit. Vooral wat verervingen betreft in de zijlijn (broers en zussen, neven, nichten, ooms, tantes en niet bloedverwanten) zijn de tarieven in internationaal verband erg hoog. De toepassing van de globalisering in zijlijn 2 is vandaag erg gecontesteerd. Dit mechanisme zorgt ervoor dat erfgenamen zeer snel aan de hoogste tarieven belast worden wat tot onbillijke situaties kan leiden. De Vlaamse regering werkt tegen 1.09.2018 een fiscaliteit op vererven uit, die beter aansluit bij de familiale context van vandaag, zoals bijvoorbeeld via het mogelijk maken van de erfenissprong, en die minder aanleiding geeft tot ontwijking.

Tot slot zal Vlaanderen in 2018 starten met de overname van belasting op de spelen en weddenschappen en de belasting op de kansspelen. Na de onroerende voorheffing, de verkeersbelastingen, de registratierechten en de erfbelasting zal de Vlaamse belastingdienst de inning van deze belastingen voor haar rekening nemen. Hiermee wordt een verdere stap gezet naar het volwaardig uitoefenen van de fiscale autonomie.

2. Creatie en aanwending van de netto-beleidsruimte

De tabel netto-beleidsruimte geeft aan over welke beleidsruimte de Vlaamse Regering beschikt bij ongewijzigd beleid en ook hoe deze netto-beleidsruimte is ingevuld.

Tabel 2-1: Netto beleidsruimte (in miljoen euro)

Evenwichtsbegroting BA 2017 (1)	2,4
Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling (2)	73,7
Vorderingensaldo BO2017 (3=1-2)	-71,4
Evolutie ongewijzigd beleid (4 = a-b+c+d)	-750,4
<i>Ontvangsten (a)</i>	<i>-292,1</i>
<i>Uitgaven (b)</i>	<i>534,6</i>
<i>ESR-correcties (c)</i>	<i>57,2</i>
<i>Onderbenutting (d)</i>	<i>19,1</i>
Vorderingensaldo BO2018 bij ongewijzigd beleid (5=3+4)	-821,7
Uitgaven buiten evenwichtsdoelstelling (6)	1.218,1
Netto-beleidsruimte (7=5+6)	396,3
Invulling netto-beleidsruimte (Nieuw Beleid) (8)	394,8
Evenwichtsdoelstelling BO 2018 (9=7-8)	1,5
Vorderingensaldo BO 2018 (10=9+6)	-1.216,5

Gecorrigeerd voor een aantal uitgaven die voor de aftoetsing aan de evenwichtsdoelstelling buiten beschouwing worden gelaten, werd bij begrotingsaanpassing 2017 een begroting in evenwicht goedgekeurd (overschot van 2,4 miljoen euro).

Dit kwam overeen met een vorderingentekort van 71,4 miljoen euro.

Om na te gaan over welke beleidsruimte de Vlaamse Regering naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2018 beschikt, moet men eerst de impact van het ongewijzigd beleid berekenen.

Bij ongewijzigd beleid dalen de ontvangsten met 292,1 miljoen euro, waarbij de herrekening 2018 van de autonomiefactor een doorslaggevende rol speelt. Die herrekening is op zich al goed voor 1.005 miljoen euro.

De uitgaven nemen bij constant beleid toe met 534,6 miljoen euro, wat een negatieve impact heeft op het vorderingensaldo en dus de beleidsruimte.

De aanpassing van de ESR-correcties hebben een positieve impact van 57,2 miljoen euro (zie deel 5).

De onderbenuttingshypothese ten slotte neemt toe met 19,1 miljoen euro.

Dit geeft als resultaat een vorderingentekort van 821,7 miljoen euro bij ongewijzigd beleid. Om de beleidsruimte binnen de evenwichtsdoelstelling te berekenen, moeten er echter een aantal correcties gebeuren.

Het gaat om de vier volgende correcties, voor in het totaal 1.218 miljoen euro:

- de hoofdwerken van de Oosterweelverbinding (naar analogie met de redenering in 2017) (76,4 miljoen euro)
- de overname van de schuld van de lokale overheden die fuseren (nieuw) (96,7 miljoen euro)
- de niet aangevraagde provisionele bedragen met betrekking tot de ziekenhuisinvesteringen van vóór 2016 (naar analogie met de redenering in 2017) (40 miljoen euro)
- de vermindering van de ontvangsten door de herraaming van de autonomiefactor (nieuw) (1.005 miljoen euro).

Indien het vorderingensaldo hiervoor wordt gecorrigeerd, bekomt men de netto-beleidsruimte waarover de Vlaamse Regering beschikte bij ongewijzigd beleid, namelijk 396,3 miljoen euro.

Deze netto-beleidsruimte werd ingevuld voor 394,8 miljoen euro met nieuwe initiatieven, waaronder voornamelijk 373,8 miljoen euro voor nieuwe beleidsimpulsen en buffer, waardoor er een saldo overblijft van 1,5 miljoen euro. Deels gaat het om eenmalige initiatieven.

Dit komt overeen met een vorderingentekort van 1.216,5 miljoen euro.

Tabel 2-2 geeft een meer gedetailleerd overzicht van de verschillende evoluties.

Tabel 2-2: Tabel Netto-beleidsruimte (in miljoen euro)

BD	PR/Instelling	Beleids-kredieten	Betaal-kredieten
	Evenwichtsbegroting BA2017 (1)		2,4
	Uitgaven buiten beschouwing te laten voor aftoetsen begrotingsdoelstelling (2)		73,7
	Vorderingensaldo BA2017 (3=1-2)		-71,4
	Ontvangsten ongewijzigd beleid (4)		-292,1
	Ontvangsten MVG		-408,3
	BFW opcentiemen excl herrekening 2018		-55,8
	BFW gewestdotaties excl herrekening 2018		128,2
	BFW gemeenschapsdotaties excl herrekening 2018		574,3
	Herrekening 2018 (buiten norm)		-1.005,0
	Gewestbelastingen (incl. verhoging tarief OV)		347,0

BD	PR/Instelling		Beleids- kredieten	Betaal- kredieten
		Energiefonds		-311,2
		Integratie UZ Gent		-24,0
		Verkeersboetes		-15,4
		Activa FIA		15,4
		Overige ontvangsten MVG		-46,3
		Ontvangsten instellingen		116,1
		VEB		113,3
		Overige ontvangsten instellingen		2,8
		Uitgaven ongewijzigd beleid (5)	155,4	534,6
		Index	216,5	220,7
C	CB	Indexprovisie	-183,7	-183,7
X	X	Overige index	400,2	404,4
		Actualisatie beleids- en betaalkredieten	88,8	460,3
X	X	Opstap 2018 personeelsbesparingen	-18,0	-18,0
X	X	Asielcrisis	-10,6	-10,6
X	X	Terugdraai eenmalige impuls BA 2017	-38,1	-36,0
X	X	Aanwending middelen klimaatfonds	11,3	20,5
C	CB	Endogene groei	6,3	6,3
C	CB	Pool der parastatalen	9,0	9,0
C	CB	FFEU	-12,9	17,6
C	CB	Buffer	-100,0	-100,0
C	CD	Fiscale uitgaven	-26,7	-26,7
C	CE	Overname schuld gemeenten (buiten norm)	96,7	96,7
C	CE	Rente	10,7	10,7
C	VFLD	Rampenfonds	33,7	33,7
D	TV	Stopzetten vooruitschuifoperatie Hefboomprojecten	-34,3	0,4
E	EE	Provisie Onderzoek en Ontwikkeling	0,0	-24,0
E	FWO	FWO	-11,3	16,3
E	Hermes	Hermesfonds	7,0	-18,3
F	X	Loon- en werkingsmodel	42,8	42,8
F	FG	Bijstelling Kapitaalsaldo UZ Gent	-50,5	-50,5
F	FG	Terbeschikkingstelling gebouwen UZ Gent	-24,0	-24,0

BD	PR/Instelling		Beleidskredieten	Betaalkredieten
F	Agion	opstap beschikbaarheidsvergoedingen SvM	0,0	9,6
F	U&H	Integratiegroeipaden HO 2018	14,1	14,1
F	U&H	Klikmechanisme HO 2018	23,9	23,9
G	GF	Gezinsbijslagen	24,3	24,3
G	GH	Erkenningskalender woonzorgcentra	49,8	49,8
G	GH	Groeipad urencontingent gezinszorg	13,8	15,1
G	VIPA	Afwikkeling Federaal systeem ziekenhuisfinanciering	9,8	9,8
G	VIPA	Nieuw forfaitair systeem ziekenhuisfinanciering	15,0	14,8
G	VIPA	Klassieke financiering VIPA	0,0	30,1
J	JD	Doelgroepenbeleid	20,7	20,7
J	JD	Dienstencheques	33,7	33,7
J	JD	Verrekening boete Sodexho	-8,6	-8,6
J	JD	Netto-toename Zorgkrediet	-22,8	-22,8
M	De Vlaamse Waterweg nv	De Vlaamse Waterweg nv	-78,5	-9,3
M	VVM De Lijn	Wegvallen eenmalige investeringskredieten VVM De Lijn	-65,4	-52,6
M	VIF	Beschikbaarheidsvergoedingen	0,0	46,5
M	VIF	Opstart projecten kilometerheffing	0,0	30,0
M	BAM	Vorbereidende werken BAM	-10,9	-10,9
M	BAM	Hoofdwerven BAM (buiten doelstelling)	42,7	42,7
Q		Stopzetten besparing renovatiepremie	30,7	30,7
P	PJ	Wegvallen eenmalige investeringsimpulsen Radicaal Digitaal	-10,0	0,0
P	PK	Bouwprojecten HFB (excl. Provincies)	-15,6	-6,4
P	PM	Groei-norm Gemeente en Stedenfonds	92,5	92,1
X	X	Overige	38,5	137,3
		Toename uitgaven ifv ontvangstenevolutie	-149,9	-146,4
X	X	Inkanteling provincies	110,7	110,7

BD	PR/Instelling		Beleids- kredieten	Betaal- kredieten
E	EC	Subsidie aan LSM in functie van dividenduitkering	10,0	10,0
E	VEB	Toename leveringen	113,3	113,3
Q		Aankoop groenestroomcertificaten	-383,9	-380,4
		ESR-correcties (6)		57,2
		Correctie FWO		17,7
		Voorziene bouwuitgaven binnen DBFM Scholen van Morgen		127,9
		UZ Gent		-50,5
		Ziekenhuisinfrastructuur A1/A3		12,1
		Sluis Terneuzen		-60,0
		Overige		10,0
		Onderbenutting (7)		19,1
		Vorderingensaldo BO2018 bij ongewijzigd beleid (8=3-4+5+6+7)		-821,7
		Uitgaven buiten evenwichtsdoelstelling (9)		1.218,1
		Buiten normering Oosterweel		76,4
		Buiten normering fusies gemeenten		96,7
		Buiten normering A1/A3 (niet aangevraagde provisionele bedragen m.b.t. investeringen vóór 2016)		40,0
		Buiten normering BFW-afrekening 2018		1.005,0
		Netto-beleidsruimte (10 = 8+9)		396,3
		Nieuw Beleid Ontvangsten (11)		72,7
		Meeropbrengst vernieuwde energieheffing		72,7
		Buffer en Nieuw Beleid Uitgaven (12 = 13+14+15)	586,5	467,5
Q		Extra aankoop certificaten GSC, Kleine windmolens en batterijen (13)	72,7	72,7

BD	PR/Instelling		Beleids- kredieten	Betaal- kredieten
		Afspraken formatie mbt investeringen (14)	140,0	21,0
E		Investeringsimpuls O&O	15,0	1,5
F		Investeringsimpuls Onderwijs	40,0	9,0
G		Investeringsimpuls Welzijn	15,0	1,5
H		Investeringsimpuls Sport	10,0	1,0
M		Investeringsimpuls MOW	50,0	7,0
Q		Investeringsimpuls Onroerend Erfgoed	10,0	1,0
		Nieuwe Beleidsimpulsen en Buffer BO 2018 (15)	373,8	373,8
C		Bijstelling rentekredieten nav nieuwe initiatieven (randparkings, sociale woningen)	1,3	1,3
C		Landbouwrampenfonds	30,7	30,7
C		VAK/VEK buffer 2018	47,0	47,0
D		Event Flanders: Bid Choir Games (2020)	1,8	1,8
D		Event Flanders: recurrente werking	0,5	0,5
D		Impuls subsidielij 'internationalisering'	0,8	0,8
D		Ontwikkeling digitalisering procedure vergunning wapenhandeldossiers	0,5	0,5
F		Diverse projecten : traumabegeleiding , anti-radicalisering, werkingsmiddelen ondersteuningsmodel M-decreet	2,0	2,0
F		Diverse projecten onderwijs	10,1	10,1
F		Hervorming en financiering onderwijs - nieuwe initiatieven	2,5	2,5
F		Recurrent maken opstap werkingsmiddelen kleuteronderwijs	10,0	10,0
G		Afschaffing verlies van rechten Vlaamse Sociale Bescherming	4,0	4,0
G		Afstammingscentrum	0,3	0,3
G		Flanders' Care	0,1	0,1
G		Flexibilisering gezinszorg	2,0	2,0
G		Groepad rust en verzorgingstehuizen (bovenop voorziene 9 miljoen)	2,0	2,0
G		Middelen uitbreiding Personen met een Handicap	72,0	72,0

BD	PR/Instelling		Betaal- kredieten	BD
G		Kinderopvang	12,2	12,2
G		Jeugdhulp	10,0	10,0
G		Provisie welzijn	11,0	11,0
H		Actieplan sport na school	1,0	1,0
H		Beleidsfocus jeugdsport	1,0	1,0
H		Bidfee WK wielrennen 2021	3,5	3,5
H		Cultuurloket	1,0	1,0
H		Extra toelage Alden Biesen - KMSKA - Gaasbeek	0,8	0,8
H		Foci	1,3	1,3
H		Gamefonds	1,0	1,0
H		Internationaal kunstenbeleid	1,0	1,0
H		Jeugd	2,0	2,0
H		Leenrecht	0,1	0,1
H		Mediafonds	2,0	2,0
H		Projectregeling erfgoed	0,8	0,8
H		Projectregeling mediawijsheid	0,3	0,3
H		Projectregeling jeugd	0,5	0,5
H		Projectregeling kunsten	1,0	1,0
H		Projectregeling sociaal-cultureel werk	0,4	0,4
H		Socio-cultuur	0,1	0,1
H		Topsport (infrastructure, prestaties en ontwikkelingsprogramma's)	6,5	6,5
J		Communicatiecampagne dual leren	0,5	0,5
J		Lokale diensteneconomie	2,0	2,0
J		Maatwerk	9,9	9,9
Q		Asbestafbouw	4,0	4,0
Q		Circulaire economie call 2017	5,3	5,3
Q		Diepe Geothermie	1,5	1,5
Q		Extra opkopen groene stroom certificaten - extra uitgaven bovenop inkomsten energieheffing	7,0	7,0
Q		Energiescans en sociale energie- efficiëntieprojecten	7,5	7,5
Q		ILVO	0,5	0,5
Q		Inspectie dierenwelzijn	3,0	3,0
Q		Proefprojecten energie	2,6	2,6
Q		Natuur Sigma	3,7	3,7
Q		Natuur Vlaamse rand	0,2	0,2
M		Onderhoud AWV	3,0	3,0
M		Onderhoud provinciewegen	0,7	0,7

BD	PR/Instelling		Beleids- kredieten	Betaal- kredieten
<i>M</i>		Provisie MOW	3,8	3,8
<i>M</i>		Tractienet tramnet Antwerpen	4,2	4,2
<i>M</i>		Verkeersveiligheidsfonds	15,4	15,4
<i>M</i>		Wegwerken schade superstorm Dieter	10,0	10,0
<i>Q</i>		Projecten ikv Beleidsplan Ruimte Vlaanderen	3,0	3,0
<i>Q</i>		Investeringssubsidie aan vzw Herita - ontwikkeling van het IT-systeem achter de 'open monumentenkaart'	0,3	0,3
<i>P</i>		Agentschap I&I	5,5	5,5
<i>P</i>		Investerings in ICT (onder meer burgerloket, Personeelpunt)	10,6	10,6
<i>P</i>		Investering memoriaal kazerne Dossin	0,1	0,1
<i>P</i>		Ontwikkeling digitalisering procedure rampenschadedossiers	0,5	0,5
<i>P</i>		Provisie bestuurszaken	23,0	23,0
<i>P</i>		VZW De Rand	0,5	0,5
<i>P</i>		Werkingskosten experten rampenschade	0,7	0,7
		Saldo evenwichtsdoelstelling (16 = 10+11-12)		1,5
		Vorderingensaldo 2018 BO (17 = 16-9)		-1.216,5

3. De Middelenbegroting

3.1. Totale middelen

Tabel 3-1 geeft in grote rubrieken een overzicht van de ESR gecorrigeerde middelen voor de begrotingsjaren 2017 en 2018. Voor beide begrotingsjaren gaat het om begrote cijfers.

De raming van de bruto aanvullende belasting op de personenbelasting (opcentiemen) is net zoals bij de begrotingsaanpassing 2017 gebaseerd op de methode van de getransactionaliseerde kas en vertrekt van de belasting staat voor de aanslagjaren 2016 tot en met 2018 die door de FOD Financiën op 21 september 2017 ter beschikking werd gesteld van de gewesten en gemeenschappen. De raming van de FOD Financiën van de belasting staat en de bruto opcentiemen voor de aanslagjaren 2017 en 2018 is gebaseerd op de kohieren van het aanslagjaar 2016, en de regionale opdeling daarvan. De gewone aanslagtermijn met betrekking tot het aanslagjaar 2016 is immers per 30 juni 2017 verstreken waardoor de realisatiecijfers van laatstbedoelde aanslagjaar ook beschikbaar zijn.

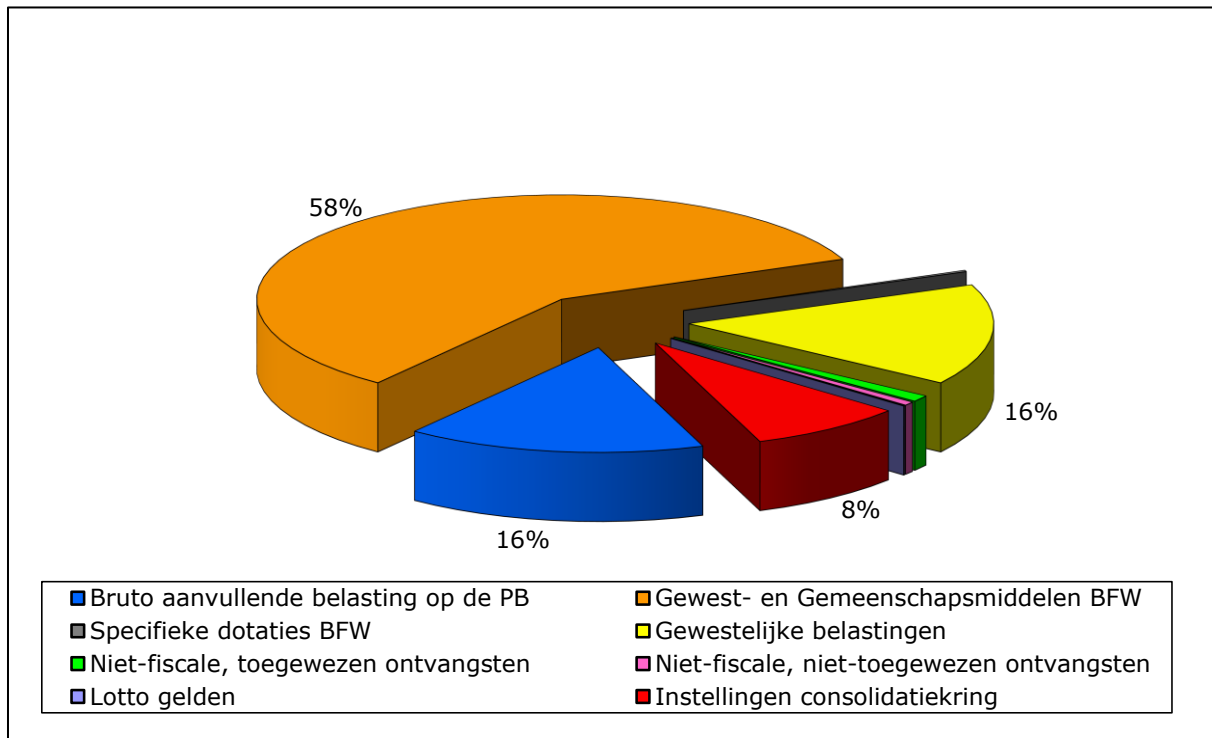
Tabel 3-1: Grote rubrieken van de ESR gecorrigeerde middelen (in duizend euro)

	BA 2017	BO 2018	BO - BA	BO - BA (%)
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.655.952	7.600.134	-55.818	-0,7%
Gewestmiddelen BFW	2.242.214	2.370.461	128.247	5,7%
Gemeenschapsmiddelen BFW	21.716.378	22.290.646	574.269	2,6%
Herrekening 2018		-1.004.982	-1.004.982	0,0%
Specifieke dotaties BFW	87.091	87.818	726	0,8%
Gewestelijke belastingen	6.230.767	6.577.752	346.985	5,6%
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	708.175	416.892	-291.283	-41,1%
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	271.257	237.521	-33.736	-12,4%
Lotto gelden	29.999	29.999	0	0,0%
Instellingen consolidatiekring	3.359.528	3.475.652	116.124	3,5%
TOTAAL	42.301.361	42.081.893	-219.467	-0,5%
<i>w.o. bijdrage pendeldotatie</i>	<i>-27.604</i>	<i>-27.653</i>	<i>-49</i>	
<i>w.o. bijdrage sanering globale overheidsfinanciën</i>	<i>-1.594.023</i>	<i>-1.630.381</i>	<i>-36.358</i>	
<i>w.o. bijdrage vergrijzingskost</i>	<i>-29.260</i>	<i>-76.975</i>	<i>-47.715</i>	
<i>w.o. responsabiliseringsbijdrage</i>	<i>-103.099</i>	<i>-112.417</i>	<i>-9.318</i>	
<i>Totaal bijdragen</i>	<i>-1.753.986</i>	<i>-1.847.426</i>	<i>-93.440</i>	

Voor het begrotingsjaar 2018 worden de ESR gecorrigeerde ontvangsten op 42,1 miljard euro begroot. Dat is 0,2 miljard euro of 0,5% minder dan bij de begrotingsaanpassing 2017. De daling wordt veroorzaakt door de (in de bijzondere financieringswet aangekondigde) herziening van de autonomiefactor en van de toelage voor fiscale uitgaven ten belope van 1 miljard euro. Zonder de herrekening 2018 zou er een toename van de ontvangsten worden opgetekend van 0,8 miljard euro.

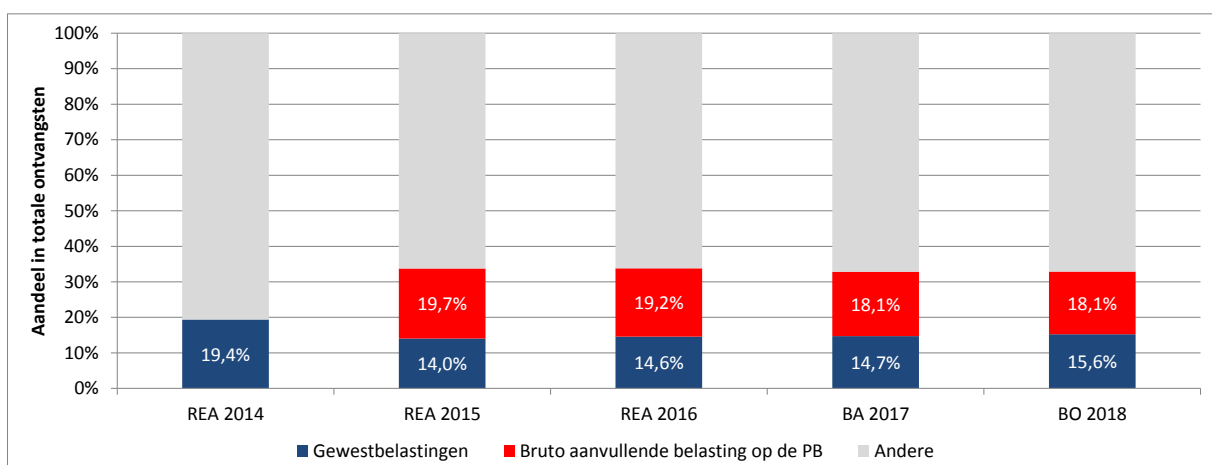
Figuur 3-1 toont het relatieve aandeel van de inkomsten ten opzichte van de totale middelen. Uit deze figuur blijkt dat de Vlaamse opcentiemen 16% vertegenwoordigen van de Vlaamse (ESR gecorrigeerde) ontvangsten. Het belang van de gewestbelastingen bedraagt eveneens 16%.

Figuur 3.1: Grote rubrieken van de ESR gecorrigeerde middelen, BO 2018

Door de zesde staatshervorming is er een stijging van de Vlaamse fiscale autonomie, die gevormd wordt door de opbrengsten uit de gewestelijke belastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds. Figuur 3-2 toont dat die autonomie in 2014 19,7% bedroeg en bij BO2018 is doorgestegen naar 33,8%.

Figuur 3-2: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen vanaf 2014

3.2. Opcentiemen en toegewezen gedeelte van de BTW en de PB

Tabel 3-2 toont een overzicht van de belangrijkste parameters die bij de begrotingsopmaak 2018 gebruikt worden om de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB te ramen. Het betreft de parameters van de Economische Begroting van 7 september 2017 en van de mededeling door de FOD Financiën van 21 september 2017.

Tabel 3-2: belangrijkste parameters

Begrotingsjaar	BA 2017		BO 2018	
	2016 definitief	2017 aangepast	2017 vermoedelijk	2018 initieel
Inflatie (CPI)	1,97%	2,10%	2,10%	1,20%
Economische groei (BBP)	1,20%	1,40%	1,70%	1,70%

Aangaande de opcentiemen voor het begrotingsjaar 2018 werd reeds gesteld dat de raming gebaseerd is op de methode van de getransactionaliseerde kas en vertrekt van cijfers voor de aanslagjaren 2016 tot en met 2018 die door de FOD Financiën per 21 september 2017 ter beschikking werden gesteld.

Op basis van de supra vermelde parameters en de impact van federale maatregelen worden de bruto opcentiemen bij de begrotingsopmaak 2018 op 7,6 miljard euro geraamd. De methode van de getransactionaliseerde kas houdt ook impliciet rekening met een inningspercentage. Bij de begrotingsopmaak 2018 wordt er uitgegaan van een inningspercentage van 99,57%, dat gebaseerd is op de realisaties met betrekking tot het aanslagjaar 2015.

Het dient benadrukt dat de raming van de Vlaamse bruto opcentiemen gebeurt tegen de achtergrond van de herziening van de autonomiefactor (van 25,990% naar 24,957%) en de hiermee gepaard gaande verlaging van het opcentiementarief (van 35,117% naar 33,257%). De Vlaamse Regering draait met andere woorden de verlaging van het opcentiementarief niet tegen (alhoewel zij hiervoor de bevoegdheid heeft).

De herziening van de autonomiefactor (dit is het Vlaams aandeel in de personenbelasting) en van de toelage voor fiscale uitgaven is het gevolg van het feit dat nu blijkt dat een beperktere financiering volstaat voor de overkomende bevoegdheden in het kader van de 6de staatshervorming. Deze bijstelling geeft dus enerzijds aanleiding tot een recurrent negatief effect op de ontvangsten.

Daarnaast resulteert deze bijstelling ook in een (eenmalige) negatieve afrekening met betrekking tot de jaren 2015 t.e.m. 2017 ten belope van 1,0 miljard euro.

Naast de bijstelling van de autonomiefactor houdt de raming van de opcentiemen voor het begrotingsjaar 2018 ook rekening met de effecten van de Tax Shift (en andere federale maatregelen) over de betrokken aanslagjaren. De Vlaamse Regering opteert er voor om de negatieve impact van de federale maatregelen op de Vlaamse begroting – ook in 2018 - niet tegen te draaien, maar maximaal uitvoering te geven aan de federale tax shift die de burger

ten goede komt. Tabel 3-3 toont de gecumuleerde impact van de federale Tax Shift en andere federale maatregelen op de Vlaamse opcentiemen.

Tabel 3-3: Gecumuleerde impact Tax Shift op Vlaamse opcentiemen (in miljoen euro)

	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018
Impact TS I	-56,6	-126,1	-126,1
Impact TS II	0,0	-175,8	-175,8
Totale delta opcentiemen	-56,6	-301,9	-301,9

Bron: FOD Financiën

Verder toont tabel 3-4 dat de overige toegewezen middelen op 24,6 miljard euro geraamd worden, exclusief een verwachte afrekening over het begrotingsjaar 2017 van 70,0 miljoen euro. In totaal worden de toegewezen middelen uit de bijzondere financieringswet in 2017 op 31,3 miljard euro geraamd, inclusief afrekening over het begrotingsjaar 2017. Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017 nemen de toegewezen middelen met 358,3 miljoen euro af.

De voorliggende raming van de overige toegewezen middelen sluit tevens volledig aan bij de raming die door de FOD Financiën gecommuniceerd werd.

Tabel 3-4: Bruto opcentiemen, gewest- en gemeenschapsmiddelen (in duizend euro)

	BA 2017	BO 2018	BO 2018 - BA 2017
Gewest: bruto opcentiemen	7.655.952	7.600.134	-55.818
Gewest: dotaties voor diverse bevoegdheden	2.765.304	2.829.988	64.684
Gewest: overgangsmechanisme	-320.879	-321.557	-677
Gewest: correcte financiering Brusselse instellingen	-27.604	-27.653	-49
Gemeenschap: BTW dotatie	9.102.126	9.401.417	299.291
Gemeenschap: PB dotatie	5.231.777	5.351.988	120.211
Gemeenschap: dotaties voor diverse bevoegdheden	7.084.710	7.316.503	231.793
Gemeenschap: overgangsmechanisme	153.485	152.795	-690
Gew & Gem: herrekening 2018		-1.004.982	-1.004.982
Gew & Gem: responsabiliseringsbijdrage pensioenen	-103.099	-112.417	-9.318
Subtotaal	31.541.772	31.186.217	-355.555
Gew & Gem: afrekening over het jaar t-1	72.772	70.043	-2.729
Totale middelen Gew & Gem	31.614.543	31.256.260	-358.284

3.3. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

Tabel 3-5 toont de geraamde middelen met betrekking tot de (overige) specifieke dotaties vanwege de federale overheid. De bijkomende toelagen die de gemeenschappen vanaf 2015 ontvangen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur

(vanaf 2016), justitiehuzen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018), zijn begrepen in de gemeenschapsmiddelen van tabel 3-4.

Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017 neemt de raming van de specifieke dotaties met 0,7 miljoen euro toe.

Tabel 3-5: Specifieke dotaties (in duizend euro)

	BA 2017	BO 2018	BO 2018 - BA 2017
Buitenlandse studenten	38.420	38.881	461
Overname gewestbelastingen (ERF, REG, VB, BIV)	40.492	40.977	486
Dotatie Nationale Plantentuin	7.086	7.315	229
Compensatie dode hand	623	623	0
Subtotaal	86.621	87.797	1.175
Afrekening over het jaar t-1	470	21	-449
Totaal specifieke dotaties	87.091	87.818	726

3.4. Gewestelijke belastingen

De ramingen van de gewestelijke belastingen voor het begrotingsjaar 2018 vertrekken van de vermoedelijke realisaties over het begrotingsjaar 2017 en houden rekening met de parameters van de Economische Begroting van 7 september 2017.

Naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2018 worden de gewestbelastingen 347,0 miljoen euro hoger ingeschat dan bij de begrotingsaanpassing 2017. Tabel 3-6 toont een overzicht van de begrotingsposten en de verschillende ramingen.

Voor de belasting op de spelen en weddenschappen en de belasting op de automatische ontspanningstoestellen, waarvan de dienst door de FOD Financiën behartigd wordt, worden de groeipercentages uit de federale raming van juli 2017 gehanteerd. Dat percentage wordt evenwel niet toegepast op het cijfer van de begrotingsaanpassing 2017 maar op de Vlaamse prognose voor 2017 die iets lager ligt dan de raming bij begrotingsaanpassing 2017.

De raming van de registratiebelastingen en de erfbelastingen vertrekt van de vermoedelijke realisaties over het begrotingsjaar 2017. Voor het verkooprecht wordt rekening gehouden met een groei van de ontvangsten van 2% ten opzichte van de prognose 2017¹. Die groei weerspiegelt de verwachte prijsevolutie van de vastgoedmarkt. Wat betreft het aantal transacties wordt geen verdere groei voorzien, gelet op het feit dat het aantal transacties zich in 2017 reeds op een hoog niveau bevindt. Voor het hypotheekrecht wordt geen groei voorzien ten opzichte van de prognoses 2017. Voor de schenkbelasting wordt het aantal schenkingen constant gehouden op het niveau van 2017. Voor onroerende schenkingen

¹ Het betreft de groei van de ontvangsten uit akten 2018 ten opzichte van de verwachte ontvangsten uit akten 2017.

wordt rekening gehouden met een prijseffect van 2%. Voor roerende schenkingen wordt rekening gehouden met een prijseffect gelijk aan de evolutie van de consumentenprijsindex en het BBP zoals opgenomen in het de Economische Begroting.

In de raming van de erfbelasting wordt rekening gehouden met een groei van 0,9% van de gemiddelde ontvangst per overlijden. De ontvangsten uit fiscale regularisaties worden opgetrokken van 25 miljoen euro bij begrotingsaanpassing 2017 naar 75 miljoen euro bij begrotingsopmaak 2018. Het juridisch kader voor de fiscale regularisatie werd in de loop van 2017 gefinaliseerd. In 2018 zal voor het eerst een volledig jaar aan dossiers behandeld worden.

Ook de raming van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen is gebaseerd op de vermoedelijke realisaties over het begrotingsjaar 2017. Voor de raming van de jaarlijkse verkeersbelasting wordt rekening gehouden met de aanpassing van de tarieven aan de inflatie en een groei van het wagen park van 2%. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met een negatief effect van de vergroening van het wagenpark op de ontvangsten (-0,4%).

Voor de belasting op inverkeerstelling gaat de prognose 2017 uit van een groei van het aantal inschrijvingen van 4% ten opzichte van 2016. Voor de raming 2018 wordt rekening gehouden met een daling van 2% ten opzichte van 2017. Ten opzichte van 2016 betekent dit nog altijd een stijging van 2% in volume. De raming 2018 houdt uiteraard ook rekening met de indexering van de tarieven medio 2018. In tegenstelling tot bij de jaarlijkse verkeersbelasting wordt voor de belasting op inverkeerstelling geen negatief effect van de vergroening van het wagenpark verrekend. Het negatieve effect van de vergroening van het wagenpark op de ontvangsten wordt verwacht geneutraliseerd te worden door de jaarlijkse aanpassing van de CO₂-correctiefactor.

De ontvangsten uit kilometerheffing evolueren in functie van de inflatie en de groei van het BBP zoals opgenomen in de Economische Begroting.

Tabel 3-6: Gewestelijke belastingen (in duizend euro)

(in duizend euro)	REA 2016 INR	BA 2017	BO 2018	BO2018 vs BA2017	
				Delta	%
Spelen en weddenschappen	38.383	42.331	43.610	1.279	3,0%
Automatische ontspanningstoestellen	23.180	28.404	25.535	-2.869	-10,1%
Openingsbelasting	75	0		0	0,0%
Verkooprecht en verdeelrecht	2.129.664	2.331.135	2.441.792	110.657	4,7%
Recht op hypotheekvestiging	167.831	177.141	177.140	-1	0,0%
Schenkelasting	378.744	413.855	390.970	-22.885	-5,5%
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.334.503	1.357.286	1.407.390	50.104	3,7%
Erfbelasting fiscale regularisaties	0	25.000	75.000	50.000	200,0%
Onroerende voorheffing (Vlabel)	104.920	108.953	211.660	102.707	94,3%
Verkeersbelasting (Vlabel)	1.049.419	1.086.370	1.121.962	35.592	3,3%
Belasting op de inverkeerstelling (Vlabel)	224.650	231.306	242.659	11.353	4,9%
Eurovignet (Fed)	13.823	2.332	0	-2.332	-100,0%
Eurovignet (Vlabel)	-5.052		0	0	0,0%
Kilometerheffing	312.762	426.654	440.034	13.380	3,1%
Totaal	5.772.902	6.230.767	6.577.752	346.985	5,6%

3.5. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde, duidelijk omschreven uitgaven. De raming van de toegewezen ontvangsten voor het begrotingsjaar 2018 bedraagt 416,9 miljoen euro. Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017 houdt deze raming een daling in van 291,3 miljoen euro.

De daling van de toegewezen ontvangsten in 2018 wordt hoofdzakelijk verklaard door de evolutie van de ontvangsten van het Energiefonds (-311,3 miljoen euro) na de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. De raming van de energieheffing in 2018 omvat naast de ontvangsten uit handhaving (1,5 miljoen) en uit de oude heffing inclusief de louter forfaitaire heffing (94,7 miljoen) ook de verwachte inkomsten in 2018 uit de vernieuwde heffing (72,7 miljoen).

Op kruissnelheid bedragen de opbrengsten uit de vernieuwde energieheffing 114,1 miljoen euro per jaar. Deze recurrente middelen zullen worden ingezet voor het aankopen van de overschotten van de groenestroomcertificaten (93 miljoen euro), voor de financiering van de VREG (5,7 miljoen euro) en de calls groene warmte (10 miljoen euro). Nieuw is dat er ook investeringssteun voor kleine windturbines (4,2 miljoen euro) en voor batterijtechnologie (1,2 miljoen euro) zal worden gefinancierd via de heffing.

Andere belangrijke toegewezen ontvangsten in de middelenbegroting zijn:

- de terugbetaling van salarissen en salaristoelagen in de onderwijssector;

- de inkomsten in het kader van het medisch-sociaal beleid;
- de inkomsten van het fonds voor de ondersteuning van het verkeers- en verkeersveiligheidsbeleid.

3.6. Andere ontvangsten (inclusief Lotto-middelen)

De andere ontvangsten zijn niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen worden bestempeld als enerzijds opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of anderzijds dotaties van instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren.

De raming van de andere ontvangsten (exclusief Lotto-middelen) voor het begrotingsjaar 2018 bedraagt 237,5 miljoen euro. Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017 houdt deze raming een daling in van 33,7 miljoen euro. De variatie in de categorie 'andere ontvangsten' wordt hoofdzakelijk verklaard door het wegvallen van de terugbetaling door UZ Gent (-24,0 miljoen euro) als gevolg van de integratie van UZ Gent in U Gent waarbij eveneens voor eenzelfde bedrag aan uitgaven geannuleerd wordt.

De raming van de Lotto-middelen voor 2018 bedraagt 30,0 miljoen euro, een status quo ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017.

3.7. Te consolideren instellingen

De ESR ontvangsten van de te consolideren instellingen nemen in vergelijking tot de begrotingsaanpassing 2017 met 116,1 miljoen euro toe. Instellingen met aanzienlijke bedragen aan eigen ontvangsten worden hier apart vermeld.

Tabel 3-1: Instellingen consolidatieperimeter (in duizend euro)

	BA 2017	BO 2018	BO - BA
MINA	138.355	127.109	-11.246
VIF	65.122	57.272	-7.850
Loodswezen	82.617	85.904	3.287
Andere instellingen met DAB-vorm	25.994	29.297	3.303
VDAB	112.954	118.330	5.376
VRT	199.514	209.486	9.972
Kind & Gezin	185.493	183.399	-2.094
VSB	247.386	251.104	3.718
VVM - De Lijn	221.049	221.049	0
VEB	127.908	241.214	113.306
VITO	67.588	69.860	2.272
Tunnel Liefkenshoek	63.851	65.816	1.965
VWF	63.466	63.072	-394
VMSW	223.945	212.172	-11.773
Hogescholen en universiteiten	947.694	921.335	-26.359
Andere instellingen met andere dan DAB-vorm	586.592	619.233	32.641
Totaal	3.359.528	3.475.652	116.124

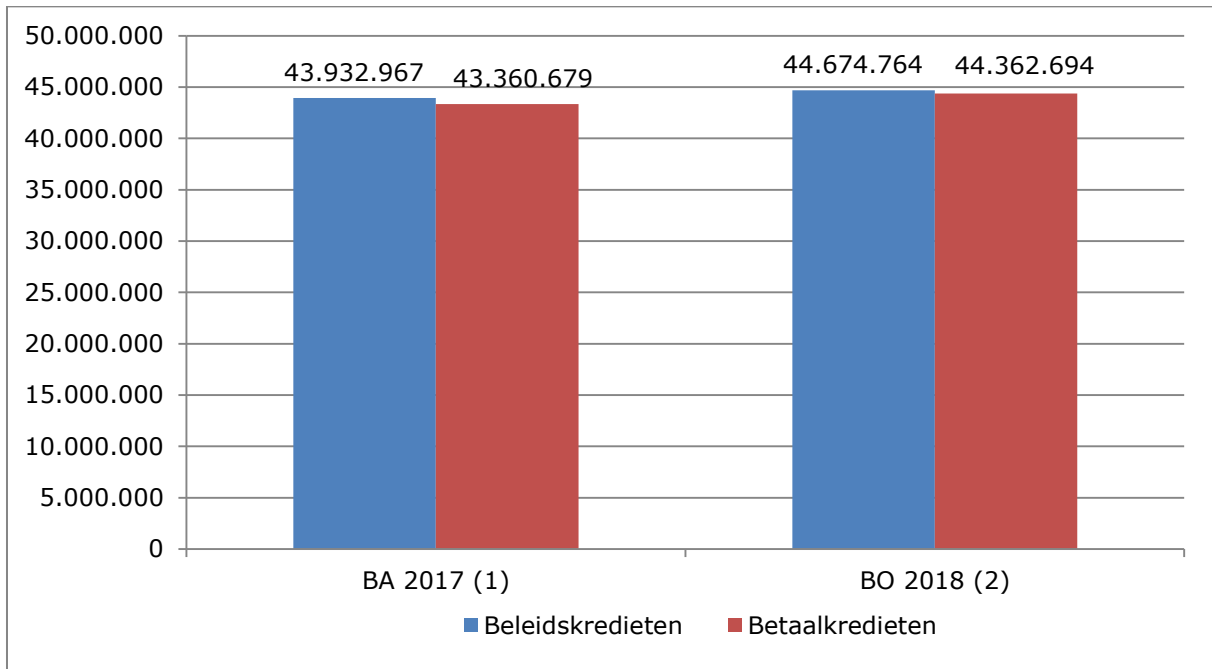

4. De Uitgavenbegroting

4.1. Beleids- en betaalkredieten

Figuur 4-1 geeft de evolutie weer van de totale beleids- en betaalkredieten bij de begrotingsopmaak 2018 ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2017.

Figuur 4.1: Evolutie beleids- en betaalkredieten BO 2018 (in duizend euro)

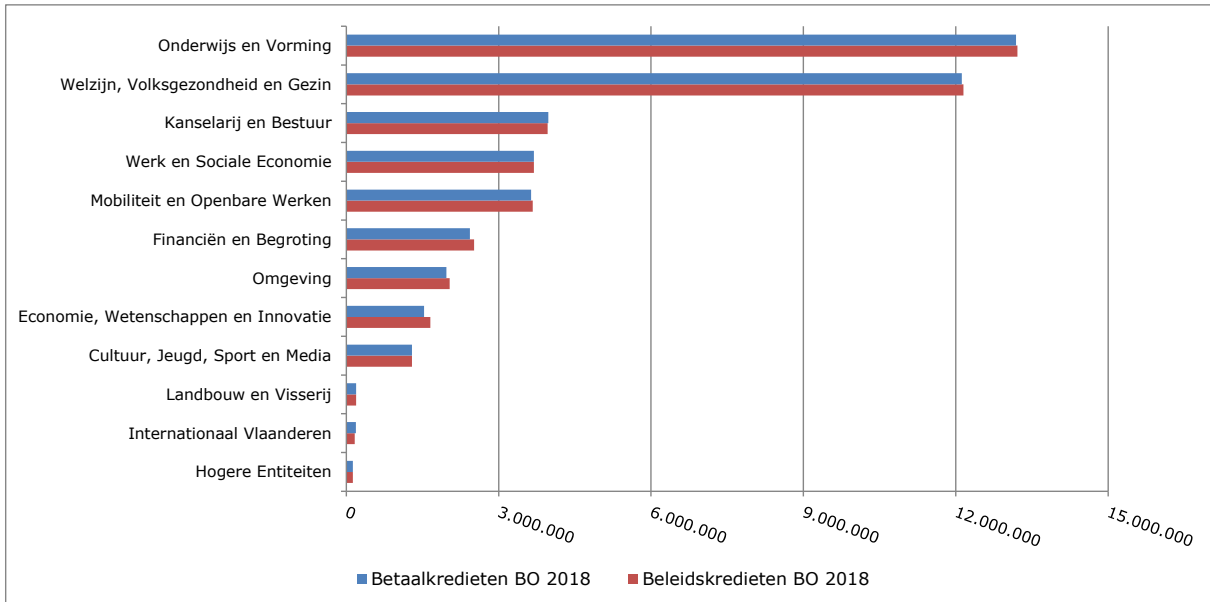

Bij ongewijzigd beleid nemen de betaalkredieten veel sterker toe dan de beleidskredieten. Dit wordt echter deels gecompenseerd doordat de beleidskredieten van de nieuwe initiatieven sterker toenemen dan de betaalkredieten. Globaal genomen nemen de betaalkredieten echter sneller toe dan de beleidskredieten, wat aangeeft dat de Vlaamse Regering niet enkel nieuw beleid opstart, maar ook de nodige middelen voorziet om de verbintenissen uit het verleden te vereffenen.

4.2. Beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein

Figuur 4-2 en tabellen 4-1 en 4-2 geven de verdeling weer van de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein voor de begrotingsopmaak 2018.

Figuur 4.2: Beleids- en betaalkredieten BO 2018 per beleidsdomein (in duizend euro)

Tabel 4-1: Beleidskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

Beleidsdomein	BA 2017 (a)	BO 2018 (b)	(c)=(b) - (a)	%
Hogere Entiteiten	129.615	130.698	1.083	0,8%
Financiën en Begroting	2.618.762	2.515.523	-103.239	-3,9%
Internationaal Vlaanderen	197.269	165.150	-32.119	-16,3%
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.544.329	1.656.510	112.181	7,3%
Onderwijs en Vorming	12.910.390	13.211.565	301.175	2,3%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	11.723.097	12.148.949	425.852	3,6%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.264.887	1.293.828	28.941	2,3%
Werk en Sociale Economie	3.582.625	3.692.198	109.573	3,1%
Landbouw en Visserij	195.603	192.202	-3.401	-1,7%
Mobiliteit en Openbare Werken	3.662.327	3.669.885	7.558	0,2%
Kanselarij en Bestuur	3.819.592	3.962.311	142.719	3,7%
Omgeving	2.284.471	2.035.945	-248.526	-10,9%
TOTAAL	43.932.967	44.674.764	741.797	1,7%

Tabel 4-2: Betaalkredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

Beleidsdomein	BA 2017 (a)	BO 2018 (b)	(c)=(b) - (a)	%
Hogere Entiteiten	129.615	130.698	1.083	0,8%
Financiën en Begroting	2.505.025	2.434.723	-70.302	-2,8%
Internationaal Vlaanderen	184.391	190.077	5.686	3,1%
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.438.673	1.533.887	95.214	6,6%
Onderwijs en Vorming	12.886.634	13.185.601	298.967	2,3%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	11.671.037	12.116.563	445.526	3,8%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.212.607	1.291.835	79.228	6,5%
Werk en Sociale Economie	3.609.106	3.695.143	86.037	2,4%
Landbouw en Visserij	200.587	195.559	-5.028	-2,5%
Mobiliteit en Openbare Werken	3.481.820	3.636.976	155.156	4,5%
Kanselarij en Bestuur	3.815.011	3.977.934	162.923	4,3%
Omgeving	2.226.173	1.973.698	-252.475	-11,3%
TOTAAL	43.360.679	44.362.694	1.002.015	2,3%

Tabel 2-2 “creatie en aanwending van de netto-beleidsruimte” geeft per beleidsdomein weer hoe de evolutie bij ongewijzigd beleid enerzijds en de buffer en nieuw beleid anderzijds de evolutie van de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein beïnvloedt.

5. ESR-correcties

In het kader van de saldering van projecten m.b.t. toekenningsjaren t.e.m. 2015 wordt bij het FWO een ESR-correctie doorgevoerd. Voor deze oude toekenningsjaren volgt de uitbetaling door het FWO aan universiteiten en hogescholen een ander patroon dan de uitgaven door deze laatsten, gezien de saldering pas plaatsvindt na afsluiting van het project. Bij de begrotingsaanpassing 2017 werd daarom een negatieve correctie doorgevoerd van 10,2 miljoen (rekening houdend met 31,1 miljoen euro saldering voor oude toekenningsjaren versus 41,3 miljoen uitgaven bij universiteiten en hogescholen). Deze correctie wordt nu positief en bedraagt 7,5 miljoen als gevolg van een saldering van 31,7 miljoen euro en uitgaven van 24,2 miljoen euro.

De grootste wijziging binnen de ESR-correcties betreft de positieve bijstelling voor de DBFM Scholen van Morgen. Deze bijstelling met 128 miljoen euro is enerzijds het gevolg van het feit dat het project geëvolueerd is naar een opleverfase (de bouwuitgaven worden immers ESR-matig aangerekend in functie van het verloop van de uitvoering der werken en niet bij oplevering) en anderzijds van het integraal toepassen van de ESR-aanrekeningsregels op de DBFM-vennootschap - naar aanleiding van de indeling van de vennootschap bij de overheidssector (S1312) bij de EDP-notificatie van maart 2017 - inzonderheid de aanrekening van de intrestswap als financiële verrichting zonder impact op het vorderingensaldo.

In 2017 werd het nog openstaand saldo (50,5 miljoen euro) van de geconsolideerde lening van het UZ Gent in één keer uitbetaald. Hiervoor werd een positieve ESR-correctie toegepast. Gelet op deze vervroegde afbetaling in 2017 valt de schuldaflossing en derhalve de ESR-correctie volledig weg in 2018.

Wat de vorderingen ingevolge de uitvoering van de werken m.b.t. de Sluis Terneuzen betreft, gaan we in 2018 uit van een kost voor Vlaanderen ten belope van 71,3 miljoen euro, wat een negatieve ESR-correctie betekent van 11,8 miljoen euro ten opzichte van de 59,5 miljoen euro kasmiddelen die hiervoor voorzien worden bij de DAB VIF. De verwachte uitgaven liggen 59,9 miljoen euro hoger dan in 2017 waardoor de ESR-correctie met éénzelfde bedrag verslechtert.

Tabel 5-1: Overzicht ESR correcties (in duizend euro)

	ESR-effect	BA 2017	BO 2018	delta
Correctie FWO	+	-10.214	7.481	17.695
Voorziene bouwwitgaven binnen DBFM Scholen van Morgen	+	-132.457	-4.595	127.862
Herclassificatie alternatieve financiering VIPA	+	89.514	92.490	2.976
Viapass	+	1.467	1.467	0
rollend fonds PMV	+	0	0	0
positieve correctie Amoras	+	4.700	4.700	0
De Lijn Stelplaats Tongeren	+	168	168	0
De Lijn Stelplaatsen BOVZO	+	0	633	633
De Lijn Stelplaatsen Cluster II	+	-3.264	1.994	5.258
Brabo 1	+	1.276	1.559	283
Livan	+	2.742	2.742	0
VIA-invest (Zaventem, N-Z Kempen, R4)	+	4.392	9.291	4.899
UZ Gent	+	50.512	0	-50.512
Ziekenhuisinfrastructuur A1/A3	+	276.275	288.348	12.072
Effect niet aangevraagde provisionele bedragen A1/A3 m.b.t. investeringen vóór 2016	+	-40.000	-40.000	0
Sluis Terneuzen	+	48.210	-11.761	-59.971
VAC Brussel	+	4.000	0	-4.000

6. Het Vorderingsaldo – Een begroting in evenwicht

	BA 2017	BO 2018
Geconsolideerde ESR ontvangsten (1)	42.301.361	42.081.893
Geconsolideerde ESR uitgaven (2)	43.360.679	44.362.694
Geconsolideerd ESR-saldo (3=2-1)	- 1.059.318	- 2.280.801
Onderbenutting (4)	690.643	709.733
Geconsolideerd ESR saldo na onderbenutting (5=3+4)	- 368.675	- 1.571.068
ESR correcties (6)	297.321	354.517
Gecorrigeerd vorderingensaldo (7=5+6)	- 71.353	- 1.216.551
Buiten begrotingsdoestelling (8)	73.717	1.218.083
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (9=7+8)	2.364	1.532
Begrotingsdoelstelling	0	0
Verschil met begrotingsdoelstelling	2.364	1.532

7. Bijlage I: Overzicht van de bijkomende kredietverstrekkingen alternatieve financieringen

Bijkomende kredietverstrekkingen alternatieve financieringen
- Beloftevolle vernieuwende industriële ondernemingen: extra 75 miljoen euro
- Randparkings: 100 miljoen euro
- PPS scholenbouw: verhoging DBFM tot 550 miljoen euro
- Sociale woningen: extra 285 miljoen euro

8. Bijlage II: Overzicht van verdeling van de buffer van 100 miljoen + 35 miljoen extra in 2017 (in duizend euro)

BD	Verdeling 135 miljoen euro	VAK	VEK
D	FIT - Vlaamse bijdrage WT Dubai 2020 – te betalen aan federaal / commissariaat-generaal van de internationale tentoonstellingen	2.310	2.310
D	FIT subsidielijn 'internationalisering' – wegwerken achterstand	2.300	2.300
F	IT (omgevingsloket, bredero)	1.467	1.467
F	Opstap werkingsmiddelen kleuter	10.000	10.000
F	Pilootprojecten duaal leren	900	900
F	Uitrusting STEM	5.000	5.000
F	Verlenging extra werkmiddelen OKAN-kleuter	2.700	2.700
G	<i>Digitalisering ouderenzorg</i>	3.000	3.000
G	<i>ICT entiteiten</i>	5.500	5.500
G	<i>Projecten Flanders' Care</i>	1.500	1.500
G	<i>Ziekenhuisinfrastructuur</i>	10.000	10.000
H	<i>Aankopen tenten</i>	300	300
H	<i>Actieplan sport na school</i>	1.000	1.000
H	<i>Beursschouwburg (tribune)</i>	500	500
H	<i>Depots Mechelen, Kortrijk</i>	1.000	1.000
H	<i>Design museum</i>	2.500	2.500
H	<i>FOCI</i>	928	928
H	<i>Kaaitheater</i>	575	575
H	<i>LinC en andere dossiers</i>	528	528
H	<i>MediahuB Brussel</i>	500	500
H	<i>Museumpas</i>	300	300
H	<i>Prioritaire subsidies 2017 (nieuw besluit theatertrekken + toegankelijkheid)</i>	3.000	3.000
H	<i>Projecten Brussel</i>	500	500
H	<i>Projecten podiumkunsten -Le concert Olympique Jan Caeyers</i>	540	540
H	<i>Projectenpot kunstendecreet</i>	980	980
H	<i>Responsabiliseringsbijdrage OVV</i>	852	852
H	<i>Subsidies filmeducatie</i>	240	240
H	<i>Theatertrekken AB + Warande Turnhout</i>	1.750	1.750
H	<i>Topsportinfrastructuur</i>	2.000	2.000
H	<i>VIAA</i>	1.340	1.340
H	<i>Vzw Kunst</i>	1.000	1.000
L	<i>Aanzuivering GLB</i>	4.300	4.300
L	<i>Energiescans en sociale energie-efficiëntie projecten</i>	3.500	3.500
L	<i>Natuur sigma</i>	2.000	2.000
L	<i>Subsidies natuuraankopen</i>	2.500	2.500
L	<i>Verwijdering afvalstoffen</i>	2.800	2.800
M	<i>Dading BTW W&Z</i>	22.500	22.500

M	<i>Verhoogde schijf aan NMBS stationsomgeving Mechelen</i>	<i>3.800</i>	<i>3.800</i>
M	<i>VFLD-dossier Brug 1978 (DS)</i>	<i>4.500</i>	<i>4.500</i>
M	<i>VFLD-dossier: 'Olympic Dreams', scheepsramp 1986 (MDK)</i>	<i>6.500</i>	<i>6.500</i>
N	<i>Gewestelijke sociale correctie</i>	<i>1.800</i>	<i>1.800</i>
N	<i>Ondersteunen van actieve SHM's</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>
N	<i>Renovatiepremie</i>	<i>6.000</i>	<i>6.000</i>
P	<i>Diverse IT-investeringen Agentschap Informatie Vlaanderen</i>	<i>2.200</i>	<i>2.200</i>
P	<i>Federale pensioenfactuur</i>	<i>1.257</i>	<i>1.257</i>
P	<i>Vakantiegeld voor personeelsleden die overkomen van provincie</i>	<i>910</i>	<i>910</i>
P	<i>Werkingskosten experten rampenschade</i>	<i>423</i>	<i>423</i>
	Totaal	135.000	135.000

**Vlaamse
Regering**

Bart Tommelein,

Viceminister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

Kreupelenstraat 2 , B-1000 Brussel